

สืบเนื่องจากในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้น

ไทยถูกชาติจักรวรรดินิยมตะวันตกบีบบังคับให้จำต้องลงนามในสนธิสัญญาไม่เสมอภาคมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ จนถึงรัชกาลที่ ๖

ทำให้ชาติตะวันตกเหล่านั้นมีสิทธิเหนือไทยหลายประการ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๘๑

รัฐบาลไทยสามารถเจรจาทำสนธิสัญญาแบบเสมอภาคกับชาติเหล่านั้นได้เป็นผลสำเร็จ

ทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากลทธิสภาพนอกอาณาเขตซึ่งไม่เป็นธรรมต่อไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยสหรัฐอเมริกาเป็นชาติแรกที่ได้แสดงไมตรีจิตต่อไทย

หลังจากนั้นไทยก็ได้เปิดการเจรจากับประเทศอื่นๆ ต่อไป คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี

๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

หลวงประดิษฐมนูธรรม
ตัวแทนคณะเจรจาทำสนธิ
สัญญาแบบเสมอภาคให้ไทย

เกี่ยวกับเงินตราของไทยในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้นได้ผูกโยงอยู่กับเงินปอนด์สเตอร์ลิงของอังกฤษมาเป็นเวลาช้านาน เมื่อเกิดสงครามในยุโรปขึ้นในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๒ จึงยังไม่มีเหตุอันใดที่จะต้องตัดเงินบาทขาดจากปอนด์สเตอร์ลิง โดยเฉพาะในระยะนั้นไทยยังมีได้เกี่ยวข้องกับสงคราม และได้รับประโยชน์เป็นอันมากจากการค้าข้าวให้แก่จักรภพอังกฤษ แต่ถึงอย่างนั้นรัฐบาลก็ได้ตั้งอยู่ในความประมาท เนื่องจากเห็นว่าการเก็บทุนสำรองเงินตราโดยฝาก ธนาคารอังกฤษไว้ในอังกฤษทั้งหมดในรูป "ปอนด์สเตอร์ลิง" เป็นการเสี่ยงภัยในยามที่โลกอยู่ในสภาวะสงคราม จึงกระจายทุนสำรองเงินตราไปเก็บไว้ในที่ต่างๆ

- ท ประเทศอังกฤษร้อยละ ๕๐
- ท ประเทศไทยร้อยละ ๓๘
- ท ประเทศสหรัฐอเมริการ้อยละ ๑๒

ลียงคาดคะเนอีกว่าเงินปอนด์จะลดค่าลง จึงนำเงินปอนด์ที่เป็นเงินทุนสำรองจำนวนหนึ่งชื่อ "ทองคำ" เป็นจำนวนน้ำหนักประมาณ ๑ ล้านออนซ์ (๓๕ ล้านกรัม) ในราคาประมาณออนซ์ละ ๓๕ ดอลลาร์สหรัฐฯ มาเก็บไว้ที่ห้องนิรภัยของกระทรวงการคลังในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งต่อมาราคาทองคำมีราคาสูงขึ้น รัฐบาลได้ดำเนินงานโดยใช้เงินปอนด์สเตอร์ลิงส่วนหนึ่งที่ฝากไว้ที่อังกฤษ ชื่อทองคำในกรุงลอนดอนแล้วขนทองคำแท่งดังกล่าวเข้ามาเก็บไว้ในเมืองไทย และโอนเงินปอนด์สเตอร์ลิงจากกรุงลอนดอนไปสหรัฐอเมริกาเพื่อแลกเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และชื่อทองคำแท่งฝากไว้ในสหรัฐอเมริกา ๒ คราว และยุบหลอมเหรียญบาทที่เป็นเงิน แล้วส่งเงินแท่งดังกล่าวนี้ไปขายในสหรัฐอเมริกาได้เป็นมูลค่าประมาณ ๙.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

หลวงประดิษฐมนูธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แสดงทองคำแท่งที่รัฐบาลได้ซื้อไว้ให้ผู้แทนหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ชม

ดังนั้น เมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพาเกิดขึ้นในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ รัฐบาลไทยจึงมีทุนสำรองเงินตราที่เป็นทองคำ ดอลลาร์สหรัฐฯ และปอนด์สเตอร์ลิง ซึ่งรวมแล้วเป็นมูลค่าประมาณร้อยละ ๘๗ ของธนบัตรที่ออกใช้ในช่วงนั้นประมาณ ๒๗๕ ล้านบาทเศษ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๑๓ เป็นเหรียญเงินที่ยังตกค้างอยู่ที่กระทรวงการคลังมูลค่าประมาณ ๓๕ ล้านบาท ด้วยการคาดการณ์ที่ถูกต้องของรัฐบาลครั้งนั้น

ทุนสำรองเงินตรา ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔			
ปอนด์สเตอร์ลิง	ทองคำในสหรัฐฯ	ทองคำในไทย	ดอลลาร์สหรัฐฯ
๒๗ ล้านปอนด์	๕ ล้านเหรียญสหรัฐฯ	๑๐ ล้านปอนด์	๒ ล้านเหรียญสหรัฐฯ

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้นในทวีปยุโรป แม้ว่าผลของสงครามในระยะแรกจะไม่กระทบกระเทือนถึงประเทศไทยก็ตาม แต่รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการที่จะจัดตั้ง

สำนักงานเรือเฟอร์รีฮาเบอร์ของสหรัฐอเมริกาถูกโจมตีด้วยตอร์ปิโดญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔

ธนาคารกลาง เพื่อดูแลระบบเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงเตรียมการจัดตั้งธนาคารขึ้น โดยเริ่มจัดตั้ง "สำนักงานธนาคารชาติ" ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ และเปิดดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ มีฐานะเป็นส่วนราชการ สังกัดกระทรวงการคลัง ต่อมาในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้ตราพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเนื่องจากความจำเป็นของสงครามมหาเอเชียบูรพา และการที่ประเทศไทยต้องจำยอมเข้าร่วมเป็นสัมพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น ได้มีผลกระทบต่อการเงินของประเทศในขณะนั้นและภายหลังเป็นอย่างมาก กล่าวคือ การติดต่อกับค้าขายกับต่างประเทศต้องหยุดชะงักลง ทุนสำรองเงินตราที่เก็บไว้ในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาถูกกักกัน การ อันเป็นผลทำให้เสถียรภาพเงินบาทอยู่ในสภาพไม่มั่นคง

วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ กองทัพญี่ปุ่นเปิดฉากโจมตีฐานทัพอากาศเพิร์ลฮาร์เบอร์ของสหรัฐอเมริกาในมหาสมุทรแปซิฟิก เกาะฮอกไกโด และเมืองโคดาบารูทางเหนือของมลายูอย่างรุนแรงและฉับพลันโดยมิได้ประกาศสงครามล่วงหน้า เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้สงครามโลกครั้งที่ ๒ แผ่ขยายเข้ามาในทวีปเอเชียจนกลายเป็นสงครามมหาเอเชียบูรพา วันถัดมา กองทัพญี่ปุ่นยกกำลังเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก และทางใต้ เพื่ออาศัยเป็นฐานทัพอากาศของประเทศไทยซึ่งเคยเป็นอาณานิคมของชาติคู่สงคราม ในเวลาเดียวกันเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยได้เจรจากับรัฐบาลขอให้อพยพย้ายพลเมืองที่พำนักอยู่ในเขตประเทศ โดยรับรองจะเคารพเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย รัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถเลือกปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้ จึงต้องยินยอมตามคำขอ

ดังนั้นในวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ จึงได้มีการลงนามใน กติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทำให้ประเทศไทยต้องเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นในสงคราม ต่อมาฝ่ายสัมพันธมิตรได้ส่งเครื่องบินมาทิ้งระเบิดในประเทศไทย

พ.ศ. ๒๔๘๕

หลังจากญี่ปุ่นตั้งฐานทัพในประเทศไทย ได้เสนอให้รัฐบาลไทยปรับปรุงค่าแลกเปลี่ยนของเงินทั้งสองประเทศใหม่ โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ๑๐๐ บาท ต่อ ๑๐๐ เยน ซึ่งเป็นการกำหนดค่าเงินบาทให้ต่ำกว่าความเป็นจริง ส่วนการชำระเงินระหว่างสองประเทศให้ชำระด้วยเงินเยน ซึ่งรัฐบาลจำต้องยอมรับโดยปริยาย เพราะภาวะสงครามขณะนั้นบังคับมิให้มีการค้าขายติดต่อกับประเทศอื่นใดอีกเว้นแต่ประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังเสนอให้จัดตั้งธนาคารกลางขึ้น โดยให้มีที่ปรึกษาและหัวหน้าหน่วยต่างๆ เป็นชนชาติญี่ปุ่น ซึ่งในขณะนั้นสำนักงานธนาคารชาติไทยเพิ่งดำเนินการได้เพียงปีเศษ ในข้อนี้รัฐบาลมิได้ยอมรับในทันที เพราะจะเท่ากับว่ายอมให้ญี่ปุ่นเข้ามาควบคุมการเงินและเครดิตของไทยโดยตรง อันเป็นความประสงค์ของญี่ปุ่นในขณะนั้น ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาอธิปไตยและเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ และป้องกันมิให้ความประสงค์ของญี่ปุ่นเป็นผลสำเร็จ รัฐบาลจึงตัดสินใจจัดตั้ง “ธนาคารแห่งประเทศไทย” ขึ้นอย่างรีบเร่ง โดยเปลี่ยนฐานะของสำนักงานธนาคารชาติไทยขึ้นเป็น “ธนาคารแห่งประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ พร้อมบรรจุเฉพาะพนักงานที่เป็นคนไทยได้ครบทุกตำแหน่ง มิให้มีคนต่างชาติเข้ามาคุมงานในด้านใดเลย

(ซ้าย) ไทยลงนามในสนธิสัญญาร่วมกับญี่ปุ่น แล้วประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตร เมื่อ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ (ขวา) กองทัพไทยหลังลงนามร่วมกับญี่ปุ่น ก็ได้เข้าปฏิบัติการ ในพื้นที่รัฐฉาน (Shan State)

